

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کتاب اول

آبشار معرفت

تفسیر سادہ سی جزء قرآن کریم
بر اساس تفسیر نمونہ

تالیف : مینو ونکی ہمد

(لیسانس ادبیات عرب)

سرشناسه:	ونکی، مینو، ۱۳۳۰ -
عنوان و نام پدیدآور:	آبشار معرفت: تفسیر ساده سی جزء قرآن کریم بر اساس تفسیر نمونه / تألیف مینو ونکی همد.
مشخصات نشر:	مشهد: مهر نورا، ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری:	۵۳۸ ص.
شابک:	(ISBN: 978-964-6129-11-5)
وضعیت فهرست نویسی:	فیا.
یادداشت:	کتاب حاضر بر اساس کتاب «تفسیر نمونه: تفسیر و بررسی تازه‌ای در باره قرآن مجید...» تألیف ناصر مکارم شیرازی نوشته است.
یادداشت:	کتاب حاضر در سالهای مختلف توسط ناشران متفاوت نوشته شده است.
عنوان دیگر:	تفسیر نمونه: تفسیر و بررسی تازه‌ای در باره قرآن مجید...
موضوع:	قرآن -- قصه‌ها.
موضوع:	قرآن -- سوره‌ها و آیات، خواص.
موضوع:	تفاسیر شیعه -- قرن ۱۴.
شناسه افزوده:	مکارم شیرازی، ناصر، ۱۳۰۵ - . تفسیر نمونه.
رده‌بندی کنگره:	۱۳۸۷ آ ۹۲ و ۹۸ / BP
رده‌بندی دیویی:	۲۹۷/۱۷۹
شماره کتابخانه ملی:	۱۷۴۶۵۲۳

انتشارات مهر نورا

مشهد - تلفن: ۸۴۱۶۳۷۶

آبشار معرفت (تفسیر ساده سی جزء قرآن کریم بر اساس تفسیر نمونه)

تألیف

مینو ونکی همد

ناشر: مهر نورا

طراحی جلد: فرشاد حمیدی

ویرایش: فاطمه ونکی

وزیری، ۵۳۸ صفحه، ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم (اول ناشر)، بهار ۱۳۸۸

امور چاپ: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد

بها: ۵۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر می‌باشد.

پیشگفتار

بر سر آنم که گرد دست برآید دست به کاری زخم که غصه سرآید

پیش از این، بر آن بودم تا با فتح باب کتاب آیات شیدائی به ستیز نا اهلان لجوج، نسبت به قرآن مجید بشتابم. و خط بطلان بر بارزترین جلوه دشمنی استکبار جهانی با اسلام ناب محمدی بکشم. و تمامی نقشه‌های آنان را در برابر ارزشهای قرآن، نقش بر آب کنم. از این رو به تهیه و تدوین تمام ادعیه منسوب به انبیاء پیشین از قرآن، در قالب کتاب آیات شیدائی پرداختم. و به کوری ملعونان مغرض، بابیان فرهنگ غنی و والای قرآن، نشان دادم که: اگر (اعوذ بالله) شک و شبهه‌ای در آیات کلام الله مجید داشته باشند، بنابراین: تمام ارزشهای ادیان الهی و پیامبران پیشین را نادیده گرفته‌اند. و این از لامحالات است. و اما نیت بنده از تألیف آن کتاب، زنده نگهداشتن حکم حیات بخش و عزت آفرین جهان اسلام و روشن ساختن ابعاد آن توطئه شوم، مخصوصاً برای نسل جوان بود.

باری امروز بنا به غیرت مسلمانی و همت و عزت ایرانی، با تألیف کتاب ابشار معرفت و بهره‌گیری از حضور بسیار عمیق و مثبت روحانیت معظم شیعه و مطالعه کتاب تفسیر نمونه از حضرت آیت الله مکارم شیرازی به تهیه این مجموعه قامت بستم. که این از علاقه شدید بنده نسبت به تعلیم و تعلم قرآن می‌باشد. و این کتاب ضمن اینکه محتوی تفاسیر سی جزء قرآن و مطابق تفسیر نمونه است؛ حاوی بخش داستانی آفتاب معرفت و شفاخانه نیز می‌باشد. با توجه به زبان مادری ماکه غیر از زبان دینی ما می‌باشد و با توجه به حدیث نبوی که فرمودند: ایمان اگر در ثریا باشد

مردانی از فارس به آن دست می‌یابند. ضروریست که دوستداران قرآن این کتاب را به خانه‌های خود ببرند. و هر گاه که به تلاوت قرآن می‌پردازند، در کنار قرآن باشد و از محتویات و تفاسیر ساده و روان آن بهره‌مند شوند. که در کتاب جامع احادیث شیعه جلد ۱ صفحه ۱۵۱، حضرت رسول ص به حضرت علی ع فرمودند: (به مردم بعد از من یاد بده آنچه را که از تفسیر قرآن نمی‌دانند و آنها را از حقیقت قرآن مطلع کن!) زیرا خداوند تعالی تمام علوم و قوانین و احکام و فرامین مایحتاج بشر را تا روز قیامت در کتابی به نام قرآن گرد آورده پس باید تفسیر قرآن را برای مردم گفت، گرچه از معانی کلمات عربی چیزی ندانند و چون در هر زمان حوادث جدیدی به وجود می‌آید و افکار مردم رشد بیشتری می‌کند و باید حقایق قرآن برای آنها به مقتضای زمان و افکارشان گفته شود؛ لازم است در هر زمان یک خلیفه یا امام و هادی وجود داشته باشد و در هر زمان مفسری مطابق پیشامدهای آن زمان لازم دارد و آن امام و هادی که تمام علوم قرآن را می‌داند و از رسول اکرم ص یا بلا واسطه آنها را دریافت کرده، مردم را بسوی حقایق قرآن در زمان خود راهنمایی کند و این موضوع در قرآن تصریح شده آنجا که می‌گوید: (ای رسول! تو ترساننده‌ای مردم را از عذاب الهی، و برای هر قومی که می‌آیند هادی و راهنمایی وجود دارد سوره رعد آیه ۷) و همچنین در روایات بسیاری آمده که قرآن ظاهر و باطنی دارد و از بطونش کسی جز خدا اطلاع ندارد و برای آنکه نزول قرآن عبث نباشد و برای هدفی که نازل گردیده، که هدایت مردم است، مفید باشد؛ تمام علم قرآن را به پیامبرش تعلیم داده و باز پیامبر اکرم ص به امام و هادی بعد از خود تعلیم داده و باز به امام و هادی بعدی تا روز قیامت که باید این علوم را به

یکدیگر بسپارند تا به مقتضای زمان هر یک از آنها پرده‌ای از چهره بطون قرآن بردارند. پس به مقتضای بیان فوق باید تنها از بیان پیغمبر اکرم و هدایت ائمه اطهار و فرزندان خاندانش که او صیاء علوم قرآن می‌باشند بهره جست چنانکه پیامبر اکرم فرمود: (من در میان شما دو چیز بزرگ و با اهمیت می‌گذارم، یکی کتاب خدا و دیگری عترت من است. کسی که به آن تمسک جوید گمراه نشود و اینها از یکدیگر جدا نیست تا در کنار حوض کوثر بر من وارد گردند). امید است که جامعه اسلامی ایران که با هوش و ظرفیت بالای استعدادهای فکری و توانائی‌های علمی قوم ایرانی می‌باشد؛ با گذاردن این کتاب در خانه‌های خود، محتوی عظیم فرهنگ غنی دین مبین اسلام را با تمام وجود حس کنند. و این ملت رو سپید، با سابقه‌ای که در برخورد با تحکیم پایه‌های اسلامی دارد، زمینه ساز فصل نوینی در تعلیم و تعلم مفاهیم قرآنی باشد که آنچه برای ملت پیروز ما اهمیت دارد پایداری اسلام و قرآن است و ایرانی جماعت بدون قرآن هرگز!!!

معاشران گره از زلف یار باز کنید

دمی خوشست بسدین قصه‌اش دراز کنید

حضور خلوت انس است و دوستان جمسعد

و این یکاد بخوانید و در، فراز کنید

هر آنکسی که در این حلقه نیست زنده به عشق

بر او نموده به فتوای من نماز کنید

سخنی در اعجاز قرآن

خداوند تعالی در قرآن کریم در آیات ۲۳ بقره و ۳۸ یونس و ۱۳ هود و ۸۸ اسری می‌فرماید: (اگر جن و انس پشت به پشت هم بدهند و بخواهند مانند این قرآن را به کمک یکدیگر بیاورند نمی‌توانند.) و این خود یک معجزه است. زیرا معجزه از عجز و ناتوانی گرفته شده و آن پدیده‌ای است که در ایجادش عوامل طبیعی ناتوان باشند. بخصوص که تمام مورّخین در مورد پیامبر اسلام مدعی بوده‌اند که ایشان درس نخوانده و مطلبی را از جایی جز خدای تبارک و تعالی دریافت نکرده و تعلیم نگرفته است و بدون تردید آوردن قرآن از یک چنین فرد درس نخوانده‌ای خود معجزه است. از این رو قرآن در چند آیه تصریح کرده پیامبر اسلام درس نخوانده و کسی در مطالب علمی به او کمک نکرده و حتی در مقام دفاع از او برآمده است. در سوره عنکبوت آیه ۴۸ می‌فرماید: و نبود که قبل از این کتابی خوانده باشی و نه خطی با دست نوشته باشی زیرا اگر بودی آنهایی که بر باطل بودند در دین تو شک می‌کردند. در سوره انعام آیه ۱۰۵ می‌فرماید: عده‌ای می‌گویند تو درس خوانده‌ای، ما برای کسانی که اهل علم و یقین اند بیان می‌کنیم که تو درس نخوانده‌ای. در سوره فرقان آیه ۴ می‌فرماید کسانی که می‌خواهند حق را ببوشانند می‌گویند: این قرآن جز مطالبی دروغ که بر خدا بسته است چیزی نیست و دیگران به او در تدوینش کمک کرده‌اند. آنها کلام باطلی را گفته و به تو در این سخن ظلم کرده‌اند و همچنین نظر به محتوی آن از نظر فصاحت و بلاغت و عدم اختلاف در معانی و الفاظ آن و فرامین و احکام حقوقی، تربیتی، بهداشتی، فقهی و اصولی از مباحث علوم روز را در خود جای داده

است. مثل آهن حرکت زمین، کرویت زمین، سفر به سوی آسمان، جنین‌شناسی موجودات آسمانی اخبار از گذشته و آینده و انگشت‌نگاری و...

در مورد آهن در سوره حدید آیه ۲۴ می‌فرماید: ما آهن را که در محکمی، منافعی برای مردمان است نازل نمودیم.

در مورد حرکت زمین در سوره مرسلات آیه ۲۵ تا ۲۷ می‌فرماید آیا ما برای شما زمین را مرور کننده سریع و زنده و مرده قرار ندادیم؟ بلکه در آن کوههای ثابت و بلندی قرار دادیم و از آن آبهای پاک و گوار آفریدیم که اشاره به حرکت انتقالی زمین است.

در مورد کرویت زمین در سوره زخرف آیه ۳۸ می‌فرماید: آن کسی که پیروی از شیطان کرده و از ذکر خدا دوری نموده به محضر عدل الهی در قیامت مشرف می‌گردد می‌گوید: ای کاش بین من و تو ای شیطان دوری دو مشرق بود زیرا تو بد قرینی برای من بودی. و جای تردید نیست که با فرض کرویت زمین و شرحی که در آیه ذکر شد (بُعد) دو مشرق، به کرویت زمین کاملاً اشاره شده است.

سفر به سوی آسمان در سوره الرحمن آیه ۳۳ می‌فرماید: ای گروه جن و انس اگر می‌توانید به اقطار آسمانها و زمین نفوذ کنید پس فرو روید! ولی این کار را نمی‌توانید انجام دهید مگر با تسلط و تهیه وسایل حرکت به اقطار آسمانها و زمین. بنابراین اسلام در این موضوع بر طبق علم امروز به امکان سفر کیهانی اشاره فرموده و به این وسیله پرده دیگری از چهره اعجاز آیات قرآن برداشته است.

قرآن و جنین‌شناسی در سوره دهر آیه ۲ می‌فرماید: ما خلق کردیم انسان را از نطفه بهم مخلوط شده جزئی از زن و جزئی از مرد و نطفه فرزند منعقد می‌شود و

قرآن چه حکیمانه با توجه به مسائل بهداشتی و ژنتیکی به تحریم ازدواج با محارم می‌پردازد. **قرآن و موجودات آسمانی** در سوره شوری آیه ۲۹ می‌فرماید: از نشانه‌های خدا خلقت و آفرینش آسمانها و زمین و جنبندگان است که در آنها پراکنده شده است و او قدرت دارد هرگاه بخواهد آنها را جمع کند. و امروز با وسائل مختلف علمی کشف شده که در کرات دیگر نیز موجودات زنده‌ای وجود دارند که آنها حتی دارای عقل و دانش هستند و قرآن ۱۴۰۰ سال قبل به آنها اشاره کرده است.

قرآن و اخبار آینده در سوره روم آیه ۲ تا ۶ می‌فرماید: رومیان در نزدیک‌ترین سرزمین مغلوب شدند ولی آنها به زودی پیروز خواهند شد و آن چند سال بیشتر طول نمی‌کشد. کارها پیش از این و بعد از این دست خداست و او توانا و مهربان می‌باشد و در آن روز مومنین از نصرت الهی خوشحال می‌شوند (چون رومیان مسلمان بودند) و خداوند هر کس را بخواهد یاری می‌کند و عده الهی تخلف ندارد ولی بیشتر مردم نمی‌دانند که این آیه از غالب شدن روم بر فارس بعد از آنکه در زمان نزول این آیه مغلوب شده بودند خبر داده و آن پس از سالها که از نزول این آیه گذشته بود. واقع شد.

انگشت نگاری و اسلام

در سوره قیامت (آیه ۴ تا ۳) اشاره مستقیم به انگشت‌نگاری امروزی دارد. و می‌فرماید: آیا انسان می‌پندارد که ما استخوانهای او را جمع نخواهیم کرد؟ آری ما قادریم که حتی خطوط سرانگشتان او را دوباره مرتب کنیم. این تعبیر دقیقاً به خطوط سرانگشتان انسان بر می‌گردد که روی زمین حتی دو نفر از آغاز آدم تا

پایان عالم، با دیگری یکسان نیست. و این خطوط ظریف و مرموز، معرّف واقعی و حقیقی او می‌باشد. از این رو در عصر حاضر مسأله انگشت‌نگاری بصورت علمی در آمده و به وسیله آن بسیاری از مجرمان شناخته می‌شوند و جرمها کشف می‌گردد و همین قدر کافی است که یک سارق اثر انگشت خود را روی وسایل بگذارد، از آن عکسبرداری می‌شود و با سوابقی که از سارقین و مجرمان دارند، مطابقت نموده و مجرم دستگیر می‌گردد و این مطلبی است که ۱۴۰۰ سال قبل قرآن بیان داشته است.

جان کلام اینکه: باید در این باره یادآور شویم: قرآن هم از نظر مطالب معجزه است و هم از نظر آورنده آن معجزه است. و با اثبات اعجاز قرآن هم خدای تعالی را اثبات کرده و هم رسالت بر حق رسول اکرم حضرت محمدص را؛ و قرآن دری از حکمت و حقایق و علوم و معارف را به روی ما باز می‌کند که عمل به آن مایه رستگاری دنیا و آخرت است. لذا در تهیه این کتاب موجود با نام آبخار معرفت که به عون پروردگار و به کوشش حقیر میسر گردید بیشترین سعی بر آن شد که از روان‌ترین منابع تفسیری از جمله تفسیر نمونه بقلم حضرت آیت الله مکارم شیرازی مد ظله عالی استفاده شود و اگر جسارت نباشد؛ شاید بهتر باشد که عرض کنم خلاصه‌ای است از تفاسیر آن مفسر جلیل القدر، زیرا بنده کمترین را اعوذ بالله اگر چراغ در بر آفتاب برم.

رب اشرح لی صدری و یسر لی امری

و احلل عقدة من لسانی یفقهوا قولی

حقیر، مینو و نکى (هدهد)

رمضان ۱۴۲۱ مصادف با آذر ۱۳۷۹

فهرست

رقم	سوره	صفحه	مکی یا مدنی	معانی سوره ها	رقم	سوره	صفحه	مکی یا مدنی	معانی سوره ها
۱	فاتحه یا حمد	۱	مکی و مدنی	فاتحه	۱۸	کهف	۱۱۲	مکی	غار
۲	بقره	۳	مدنی	کاو ماده	۱۹	مریم	۱۱۶	مکی	مریم
۳	آل عمران	۲۱	مدنی	آل عمران	۲۰	طه	۱۲۰	مکی	لقب حضرت محمد
۴	نسا	۳۱	مدنی	زن	۲۱	انبیاء	۱۲۴	مکی	پیامبران
۵	مائده	۳۷	مدنی	سفره	۲۲	حج	۱۳۱	مدنی	حج
۶	انعام	۴۳	مکی	چهار پایان	۲۳	مومنون	۱۳۵	مکی	مومنان
۷	اعراف	۵۱	مکی	گذرگاهی بین بهشت و جهنم	۲۴	نور	۱۳۹	مدنی	نور
۸	انفال	۵۸	مدنی	کنجه	۲۵	فرقان	۱۴۳	مکی	جدا کننده حق از باطل
۹	توبه یا برات	۶۷	مکی	بازگشت	۲۶	شعرا	۱۴۹	مکی	شعرا
۱۰	یونس	۷۰	مکی	یونس	۲۷	نمل	۱۵۳	مکی	مورچه
۱۱	هود	۷۷	مکی	هود	۲۸	قصص	۱۵۸	مکی	داستانها
۱۲	یوسف	۸۲	مکی	یوسف	۲۹	عنکبوت	۱۶۴	مکی	عنکبوت
۱۳	زمر	۸۵	مدنی	زمر	۳۰	روم	۱۷۰	مکی	روم
۱۴	ابراهیم	۸۸	مکی	ابراهیم	۳۱	لقمان	۱۷۶	مکی	لقمان
۱۵	حجر	۹۲	مکی	حجر (ز قوم صالح)	۳۲	سجده	۱۸۰	مکی	سجده
۱۶	نحل	۹۷	مکی	زنبور عسل	۳۳	احزاب	۱۸۴	مدنی	گروهها
۱۷	اسراء	۱۰۵	مکی	سیر و سلوک	۳۴	سباء	۱۹۲	مکی	سوزش بلقیس

رقم	سوره	صفحه	مکی یا مدنی	معانی سوره ها	رقم	سوره	صفحه	مکی یا مدنی	معانی سوره ها
۳۵	فاطمه یا ملانکه	۱۹۶	مکی	آفریننده	۵۳	نجم	۲۹۳	مکی	ستاره
۳۶	یس	۲۰۲	مکی	لقب حضرت محمد	۵۴	قمر	۲۹۹	مکی	ماه
۳۷	صافات	۲۰۹	مکی	صف زدگان	۵۵	الرحمن	۳۰۳	مدنی	بخشنده
۳۸	ص	۲۱۶	مکی	رموز قرآنی	۵۶	واقعه	۳۰۷	مکی	قیامت
۳۹	زمر	۲۲۳	مکی	لوح فوج	۵۷	حدید	۳۱۱	مدنی	آهن
۴۰	غافر یا عوف	۲۳۱	مکی	بخشنده	۵۸	مجادله	۳۱۵	مدنی	کشمکش
۴۱	فصلت یا سجده	۲۳۷	مکی	بیان شده است	۵۹	حشر	۳۱۹	مدنی	کوچ دادن یهود
۴۲	شوری	۲۴۲	مکی	مشورت کردن	۶۰	ممتحنه	۳۲۳	مدنی	زن امتحان شده
۴۳	زخرف	۲۴۹	مکی	طلا	۶۱	صف	۳۲۷	مدنی	صف
۴۴	دخان	۲۵۶	مکی	دود	۶۲	جمعه	۳۳۰	مدنی	جمعه
۴۵	جاثیه	۲۶۰	مکی	به رانو در آمده	۶۳	مناقصین	۳۳۳	مدنی	مناقضون
۴۶	احقاف	۲۶۴	مکی	سوزمین عاد	۶۴	تغابن	۳۳۵	مدنی	روز ضرر و زیان
۴۷	محمده	۲۶۸	مدنی	محمد ص	۶۵	طلاق	۳۳۸	مدنی	طلاق
۴۸	فتح	۲۷۲	مدنی	فتح	۶۶	تحریم	۳۴۱	مدنی	منع
۴۹	حجرات	۲۷۸	مدنی	انتهای همسران پیامبر	۶۷	ملک	۳۴۴	مکی	ملک
۵۰	ق	۲۸۱	مکی	قرآن	۶۸	قلم یا نون	۳۴۸	مکی	قلم
۵۱	ذاریات	۲۸۶	مکی	بادها	۶۹	حاقه	۳۵۲	مکی	روز قیامت
۵۲	طور	۲۹۰	مکی	کوه سینا	۷۰	معارض	۳۵۵	مکی	آسمانها

رقم	سوره	صفحه	مکی یا مدنی	معانی سوره ها	رقم	سوره	صفحه	مکی یا مدنی	معانی سوره ها
۷۱	نوح	۳۵۷	مکی	نوح	۸۹	فجر	۳۸۶	مکی	سپیده
۷۲	جن	۳۵۹	مکی	جن	۹۰	بلد	۳۸۷	مکی	سرزمین مکه
۷۳	مزل	۳۶۱	مکی	نمد به خود پیچیده	۹۱	شمس	۳۸۸	مکی	خورشید
۷۴	مدثر	۳۶۳	مکی	جامه به خود پیچیده	۹۲	لیل	۳۸۹	مکی	شب
۷۵	قیامت	۳۶۵	مکی	قیامت	۹۳	ضحی	۳۹۰	مکی	درخشان
۷۶	انسان	۳۶۷	مدنی	انسان	۹۴	شرح	۳۹۱	مکی	وسعت
۷۷	مرسلات	۳۶۹	مکی	رسولان	۹۵	تین	۳۹۲	مکی	انجیر
۷۸	نبا	۳۷۱	مکی	خبر	۹۶	علق	۳۹۳	مکی	خون بسته
۷۹	نازعات	۳۷۳	مکی	فرشتگانی که جان کافران گیرند	۹۷	قدر	۳۹۴	مکی	با ارزش
۸۰	هیس	۳۷۵	مکی	روئش کرد	۹۸	بینه	۳۹۵	مکی	دلیل
۸۱	تکویر	۳۷۷	مکی	رفتار خشنونت آمیز	۹۹	زلزله	۳۹۶	مدنی	زلزله
۸۲	انفطار	۳۷۹	مکی	شکافته شدن	۱۰۰	عادیات	۳۹۷	مدنی	سواران
۸۳	مطففین	۳۸۰	مکی	کم فروشان	۱۰۱	قارعه	۳۹۸	مکی	کوبنده
۸۴	انشقاق	۳۸۱	مکی	شکاف	۱۰۲	تکاثیر	۳۹۹	مکی	فخر فروشی
۸۵	بروج	۳۸۲	مکی	برجها	۱۰۳	عصر	۴۰۰	مکی	روزگار
۸۶	طارق	۳۸۳	مکی	اسم ستاره	۱۰۴	همزه	۴۰۱	مکی	سفره کننده
۸۷	اعلی	۳۸۴	مکی	بلند مرتبه	۱۰۵	فیل	۴۰۲	مکی	فیل
۸۸	فاحشه	۳۸۵	مکی	جهنم	۱۰۶	قریش	۴۰۳	مکی	قریش

رقم	سوره	صفحه	مکی یا مدنی	معانی سوره ها	رقم	سوره	صفحه	مکی یا مدنی	معانی سوره ها
۱۰۷	ماعون	۴۰۴	مکی	فقیران	۱۰۸	کوثر	۴۰۵	مکی	چشمه ای در بهشت
۱۰۹	کافرون	۴۰۶	مکی	کافران	۱۱۰	نصر	۴۰۷	مکی	پیروزی
۱۱۱	تبت یا مسد	۴۰۸	مدنی	لیف خرما	۱۱۲	اخلاص	۴۰۹	مکی	توحید
۱۱۳	فلق	۴۱۰	مکی	سپیده	۱۱۴	ناس	۴۱۱	مکی	مردم

برای تهیه این مجموعه گران سنگ از قرآن کریم و منابع متعدد قرآنی استفاده شده است.

با توجه به اینکه قرآن در دسترس عموم مسلمانان است به منظور مختصر شدن حجم کتاب از آوردن آیات خودداری شده و به محتوی سور و شماره آیات اکتفا گردیده است. گرچه حراست و گوش کردن و خواندن قرآن خشنودی پروردگار را به دنبال دارد؛ اما از قرآن پاداشی در پرتو الفاظ بدست نمی آید؛ بلکه الفاظ مقدمه ای هستند برای اندیشه، و فهم مقدمه ایست برای عمل.